

Dr hab. Barbara Kaczmarczyk
Profesor Akademii Wojsk Lądowych
imienia generała Tadeusza Kościuszki
we Wrocławiu

Wrocław, 19 listopada 2022 r.

RECENZJA ROZPRAWY HABILITACYJNEJ

dr. Jacka Zboiny

ubiegającego się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, pod tytułem:

Bezpieczeństwo pożarowe – rozważania na gruncie nauki i praktyki.

I. Podstawa formalna

Recenzja została sporządzona na podstawie pisemnego powiadomienia, które otrzymałam od Sekretarza komisji habilitacyjnej - Pana dr hab. Andrzeja Bursztyńskiego, prof. AMW, do której zostałam powołana w charakterze recenzenta Decyzją Rady Doskonałości Naukowej ujętą w uchwale nr 49/2022 Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Federacji Akademii Wojskowych z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej.

Recenzja została sporządzona przy uwzględnieniu postanowień rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r., nr 196, poz. 1165).

II. Życiorys Pana dr. Jacka Zboiny

Doktor Jacek Zboina jest absolwentem Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie. W 1999 roku uzyskał pierwszy stopień oficerski i tytuł inżyniera pożarnictwa. Dwa lata później uzyskał tytuł magistra pożarnictwa, a w 2011 roku ukończył studia podyplomowe *Menadżer Innowacji* w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Rada Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni, w 2014 roku, nadała Panu Jackowi Zboinie stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, tytuł rozprawy doktorskiej: *Doskonalenie ochrony przeciwpożarowej jako warunek niezbędny zapewnienia bezpieczeństwa*

wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej. Pan Doktor swoją zawodową służbę rozpoczął w 1999 roku w Szkole Głównej Służby Pożarniczej na stanowisku asystenta w Pododdziałach Szkolnych SGSP, a następnie od 01.01.2002 roku pełnił służbę na stanowisku: specjalista i starszy specjalista ds. systemów sygnalizacji alarmu pożarowego i automatyki pożarniczej w Jednostce Certyfikującej CNBOP. W trakcie służby od 1 stycznia 2006 r. do 1 czerwca 2009 r. kierował ww. jednostką, następnie został doradcą Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej – zastępcą Dyrektora w CNBOP-PIB ds. certyfikacji i dopuszczeń. Jednocześnie Panu Jackowi Zboinie zostały powierzone obowiązki Pełnomocnika ds. naukowo-badawczych w CNBOP-PIB. W okresie od 01.07.2015 r. do 31.01.2021 r. zajmował stanowisko doradcy Komendanta Głównego PSP - zastępcy Dyrektora w CNBOP-PIB ds. certyfikacji i dopuszczeni, a od 01.02.2021 r. zastępcy Dyrektora CNBOP-PIB.

III. Ocena dzieła w myśl art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz w myśl art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym

Wskazany dziełem wnoszącym istotny wkład w rozwój dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie jest monografia naukowa pt. *Bezpieczeństwo pożarowe – rozważania na gruncie nauki i praktyki*.

Główne pole badawcze, którego podjął się Habilitant, skoncentrowane zostało na bezpieczeństwie pożarowym obiektów budowlanych i terenów oraz bezpieczeństwie ratowników i ratowanych. Wybór przedmiotu badań należy uznać jak najbardziej za zasadny zwłaszcza, że już od lat 90. XX w. dokonywano w Państwowej Straży Pożarnej, która jest podmiotem strategicznym w kwestii utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa pożarowego, zmian strukturalnych, legislacyjnych, organizacyjnych, a także w odniesieniu do kształcenia oraz kwalifikacji i kompetencji służących w niej strażaków. Zmiany w powyższych obszarach były konsekwencją zmieniającej się pozycji Polski na arenie międzynarodowej, a także w związku z ewolucją zagrożeń.

Zgłębianie wiedzy w przedmiotowym zakresie jest tym bardziej zasadne, gdyż badania nad bezpieczeństwem pożarowym w głównej mierze odnoszą się do jego rysu historycznego oraz tylko do wybranych problemów bezpieczeństwa pożarowego. Nie dostrzega się kompleksowego zbadania zagadnienia, a jedynie w odniesieniu do działań prewencyjnych i ratowniczych. Zdaniem Autora monografii zasadne wydaje się kompleksowe podejście do problematyki bezpieczeństwa pożarowego, a także poszukiwanie uzasadnionych kierunków

i rozwiązań dotyczących racjonalizacji i potrzeb stosownych zmian, co zdaniem recenzenta jest słusznym stwierdzeniem. W związku z powyższym Habilitant za główny cel badań przyjął poszukiwanie uzasadnionych kierunków i rozważań dotyczących optymalizacji, doskonalenia i zmian w ochronie przeciwpożarowej. Autor podjął wysiłek badawczy, dzięki któremu możliwe było uzyskanie odpowiedzi na pytanie dotyczące zwiększenia skuteczności ochrony takich wartości jak życie i zdrowie oraz mienie i środowisko. Ważnym aspektem była również odpowiedź na pytanie jak zapewnić ciągłość podejmowanych działań. W badaniach został uwzględniony aspekt zmienności zagrożeń.

Monografia naukowa, która została wskazana jako dzieło wnoszące istotny wkład w rozwój dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, została podzielona na 5 rozdziałów poprzedzonych wstępem i zwieńczonych zakończeniem. Integralną jej część stanowi bibliografia. Tytuły rozdziałów zostały zdefiniowane jako:

1. Współczesne uwarunkowania bezpieczeństwa pożarowego.
2. Ochrona przeciwpożarowa – teoria problemu.
3. Wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa pożarowego.
4. System bezpieczeństwa pożarowego.
5. Doskonalenie i dostosowanie systemu bezpieczeństwa pożarowego oraz wprowadzenie w nim zmian.

Każdy rozdział przybrał podobną strukturę, a mianowicie składa się on z wprowadzenia, rozważań nad podejmowanym zagadnieniem, które zwieńczają ogólne podsumowania oraz autorskie wnioski.

Założenia metodologiczne zostały zawarte we wstępie. Autor sformułował do rozdziałów 1-3 wyraźnie zarysowany główny problem badawczy i pytania szczegółowe, w brzmieniu:

1. (rozdział 1) Jakie uwarunkowania bezpieczeństwa pożarowego występują współcześnie?
  - a) Jak aktualnie postrzegane jest bezpieczeństwo pożarowe?
  - b) Jakie relacje zachodzą pomiędzy bezpieczeństwem pożarowym a bezpieczeństwem państwa?

Autor rozpoczął swoje rozważania od stwierdzenia, że termin bezpieczeństwo pożarowe nie jest jednoznacznie zdefiniowane ani w przepisach prawa, ani w literaturze przedmiotu. Niemniej powszechnie jest stosowane, co oznacza, że jego interpretacja w wielu przypadkach jest odmienna. Habilitant wskazuje również, że bezpieczeństwo pożarowe osiągnąć jest poprzez funkcjonowanie systemu ochrony pożarowej, w ramach którego podejmowane są działania na kilku płaszczyznach, a mianowicie: w zakresie działań prewencyjnych oraz utrzymywaniu zdolności do działania. Habilitant, w oparciu o przeprowadzone badania,

podkreśla, że osiągnięcie akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa pożarowego jest możliwe poprzez zapewnienie zrównoważonego rozwoju całego systemu ochrony przeciwpożarowej, a nie tylko jego poszczególnych elementów. Efektem badań Habilitanta w tej części, było ustalenie definicji pojęć „bezpieczeństwo pożarowe” i „ochrona przeciwpożarowa” oraz określenie zależności występujących między nimi. Dokonuje on również rozróżnienia terminów: „klęska żywiołowa”, „katastrofa” i „stan klęski żywiołowej”. Wskazuje na konieczność rezygnacji ze słowa „klęski żywiołowej” w zamian proponując termin „katastrofy” lub „katastrofy naturalne i techniczne (awarie techniczne)”. Wyjaśnia znaczenie ww. terminów. Podkreśla pewną nieścisłość, a mianowicie w sytuacji wystąpienia klęski żywiołowej w Polsce ogłaszany jest stan klęski żywiołowej, dodatkowo istotny jest fakt, że termin ten nie jest pojęciem prawnym i nie ma również odpowiedników w natowskiej i unijnej terminologii. Autor, w oparciu o badania, proponuje własne definicje „bezpieczeństwa pożarowego” i „ochrony przeciwpożarowej”, wskazuje również na konieczność (przez wzgląd na zachodzące między nimi relacje) wspólnego ich prezentowania. Definicje powinny być również uzupełnione o cel ochronny rozumiany jako zapewnienie ciągłości działania, co w obowiązujących terminach jest pomijane. Kolejnym krokiem, którego podjął się Habilitant było określenie miejsca i roli ochrony przeciwpożarowej w systemie bezpieczeństwa państwa.

2. (rozdział II) Jakie istnieją współcześnie związki i zależności pomiędzy ochroną przeciwpożarową a bezpieczeństwem pożarowym?
  - a) Jaka jest istota ochrony przeciwpożarowej?
  - b) Jakie są wymagania ochrony przeciwpożarowej?
  - c) Jak funkcjonuje ochrona przeciwpożarowa?

Habilitant dokonuje analizy systemu ochrony przeciwpożarowej w Polsce wskazując, że na jego skuteczność wpływają takie elementy jak: działania prewencyjne, profilaktyka (prewencja) i edukacja społeczna, a także działania ratownicze. Biorąc pod uwagę, że środowisko ewoluuje, istnieje konieczność ciągłej analizy i oceny prowadzonych działań. Pan Doktor wskazuje jednak, że w związku z brakiem metodyki oceny jakości działań ratowniczo-gaśniczych (obecnie ocena podejmowanych działań jest zbyt ogólna) brakuje również ustalonych wymagań i kryteriów niezbędnych do oceny działań profilaktycznych i edukacji społecznej. Wyjaśnia, że powyższa sytuacja ma miejsce ponieważ działania systemowe dotyczące profilaktyki i edukacji w przeciwieństwie do warunków technicznych w zakresie ochrony przeciwpożarowej tworzone są dopiero od kilku lat. W podsumowaniu rozważań, Autor stwierdził, że skuteczność działań podejmowanych w ramach ochrony przeciwpożarowej ma bezpośrednie przełożenie na osiągnięty poziom

bezpieczeństwa pożarowego. W związku z powyższym konieczne jest wypracowanie ujednoczonych wymagań w odniesieniu do działań w ramach ochrony przeciwpożarowej oraz kryteriów ich oceny, a także ciągle poszukiwanie związków i zależności pomiędzy ochroną przeciwpożarową a bezpieczeństwem pożarowym.

3. (rozdział III) Jakie aktualnie występują wyzwania i zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa pożarowego?

- a) W jaki sposób można opisać główne wyzwania dla ochrony przeciwpożarowej?
- b) Jak scharakteryzować zasadnicze kategorie zagrożeń bezpieczeństwa pożarowego?
- c) Jak przebiega ewolucja wyzwań i zagrożeń w obszarze bezpieczeństwa pożarowego?

Habilitant wskazał, że nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa pożarowego w związku ze złożonością tego tematu. Podkreślił również, że istnieje konieczność kontynuowania badań w tym zakresie w przyszłości. Pan Doktor stwierdza również, że zapewnienie akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa pożarowego jest ogromnym wyzwaniem szczególnie w rzeczywistości, w której zmieniają się wymagania, otoczenie i zagrożenia. Wskazuje na istotę synergii działań w ramach ochrony przeciwpożarowej, konieczność dostosowania, doskonalenia i zmian podstaw formalnych, konieczności wdrażania nowych rozwiązań, standardów w zakresie ochrony przeciwpożarowej, konieczności wprowadzenia spersonalizowanych działań prewencyjnych i edukacji społecznej ludzi w każdym wieku, doskonalenia i dostosowania systemu ochrony przeciwpożarowej, nowego podejścia do zarządzania zasobami ludzkimi, a także sposobów finansowania systemu ochrony przeciwpożarowej, wdrażania nowych technologii i rozwiązań. Kolejną istotną kwestią, którą Habilitant podkreśla jest uzyskanie zdolności do bieżącego identyfikowania wyzwań, potrzeb, możliwości i zagrożeń w obszarze ochrony przeciwpożarowej oraz wypracowanie i wdrażanie rozwiązań w tym zakresie.

4. (rozdział IV) Autor, we wstępie w odniesieniu do przedstawienia założeń metodologicznych w rozdziale IV, przyjął inną formę ich prezentacji, a mianowicie zastosował formę opisową w brzmieniu „Tę część pracy poświęcono identyfikacji potrzeb i możliwości doskonalenia systemu bezpieczeństwa pożarowego. Rozważane problemy szczegółowe dotyczą organizacji, działania i skuteczności tego systemu”.

W tej części opracowania Pan Doktor skoncentrował się na omówieniu systemu bezpieczeństwa pożarowego i umiejscowieniu go w systemie bezpieczeństwa narodowego,

wyodrębnił również podsystemy, w ramach których realizowane są działania z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Wiele miejsca zostało również poświęconych na identyfikację celów ochronnych, zadań, podmiotów i służb, potrzeb i wyzwań w odniesieniu do ochrony ludności i ratownictwa.

5. (rozdział V) Z kolei, założenia metodologiczne, w ostatnim rozdziale – piątym, zostały przedstawione w formie pytania w odniesieniu do głównego problemu badawczego i w formie opisowej w odniesieniu do pytań szczegółowych. Główny problem badawczy ujęty został w formie pytania w brzmieniu: W jaki sposób doskonalić, dostosowywać i zmieniać system bezpieczeństwa pożarowego w świetle aktualnych wyzwań i zagrożeń? Natomiast Autor wskazał, że pytanie szczegółowe dotyczą kwestii potrzeby wprowadzania nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych na rzecz ochrony przeciwpożarowej oraz sposobu wdrażania takich rozwiązań i oceny ich skuteczności.

Rozdział 5. stanowi zwięźczenie prowadzonych wieloletnich badań prowadzonych przez Habilitanta. Podkreśla on jednoznacznie, że kryteria oceny skuteczności działań w zakresie ochrony przeciwpożarowej są konieczne dla zwiększenia skuteczności i doskonalenia ochrony przeciwpożarowej. System bezpieczeństwa pożarowego wymaga otwartości i gotowości na zmiany. Autor dokonał analizy skutecznych rozwiązań w wybranych państwach Unii Europejskiej i w oparciu o nie, a także inne wyniki badań zaproponował rozwiązania możliwe do wdrożenia, a mające wpływ na skuteczność systemu bezpieczeństwa pożarowego. Autor wskazał na sytuacje oraz warunki techniczne i organizacyjne, które mają wpływ na skuteczność bezpieczeństwa pożarowego i zaproponował rozwiązania, których wdrożenie spowodowałoby zlikwidowanie istniejących zagrożeń.

Przedstawione założenia badawcze w powyżej opisany sposób są raczej czytelne, choć w ocenie recenzenta lepszym rozwiązaniem byłoby zastosowanie jednolitości wypowiedzi, co porządkuje wypowiedź i nie budzi wątpliwości.

Prezentowane treści w rozdziałach, opracowane na podstawie przeprowadzonych przez Autora badań teoretycznych i empirycznych, wzajemnie się uzupełniają. Autor wskazuje na str. 13, wiersz 10-12 od dołu „Efektem wdrażanych (wskazanych w publikacji) rozwiązań technicznych i organizacyjnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest wyższy poziom bezpieczeństwa pożarowego”. Pewne wątpliwości budzi w powyższym kontekście sformułowanie „wyższy poziom”.

Na szczególną uwagę zasługuje rozdział 5. i zakończenie. W rozdziale, w oparciu o przeprowadzone wieloletnie badania teoretyczne i empiryczne, przedstawiono propozycje poprawy warunków ochrony przeciwpożarowej do obiektów straży pożarnej podczas

nieobecności kadry w sytuacji konieczności prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych. Propozycje te obejmują ewolucję zagrożeń, co stanowi główną przyczynę konieczności doskonalenia systemu ochrony przeciwpożarowej. Autor zaproponował również zmiany o charakterze technicznym i organizacyjnym. Warte podkreślenia jest to, że propozycje zmian były testowane, walidowane, uzupełniane i poprawiane. W związku z powyższym należy stwierdzić, że proponowane zmiany poddane zostały weryfikacji, co więcej wpłynęły na zwiększenie skuteczności badanego systemu. Autor również wskazuje na stan wprowadzania proponowanego rozwiązania, a także na korzyści płynące z tych czynności.

W zakończeniu Habilitant podkreślił, że przeprowadzone badania dotyczące ratownictwa zostały ograniczone do jego funkcjonowania w czasie pokoju i sytuacji kryzysowych, nie podjęto zatem badań w przedmiotowym zakresie w uwarunkowaniach w okresie wojny.

W toku powyższego, odnosząc się do zawartości merytorycznej popartej dużym doświadczeniem Habilitanta, uwzględniając twierdzenia naukowe, a także obiektywne i zarazem ostrożne wypowiedzi, które zachęcają do dyskusji w przedmiotowym zakresie stanowią o dojrzałości naukowej.

IV. Ocena w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych

Na dorobek naukowy dr. Jacka Zboiny, oprócz wskazanej monografii ujętej w pkt. III, składają się m.in. 2. samodzielne monografie naukowe pt. *Wdrażanie nowych technologii i rozwiązań w ochronie przeciwpożarowej* (wydawnictwo zagraniczne, w języku ukraińskim) oraz *Badania i wdrożenia Interdyscyplinarność badań bezpieczeństwa* (dostępna online); 39. rozdziałów w monografii naukowej (przed uzyskaniem stopnia doktora: 1 – autorska, 2 – współautorskie; po uzyskaniu stopnia doktora: 19 – autorskich, 17 - współautorskich); 11 prac zbiorowych opracowanych pod redakcją i współredakcją Habilitanta (przed uzyskaniem stopnia doktora: 3, po uzyskaniu stopnia doktora: 8). Habilitant jest również autorem 39. artykułów w czasopismach naukowych (przed uzyskaniem stopnia doktora: 4 oraz autorem serii czterech artykułów w kwartalniku naukowym *Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza*; po uzyskaniu stopnia doktora: 31, w tym 6. autorskich).

Habilitant, po uzyskaniu stopnia doktora, brał udział w następujących projektach badawczych:

- NCBR nr DOBR/0016/R/ID2/2012/03, pt. *Zintegrowany system budowy planów zarządzania kryzysowego w oparciu o nowoczesne technologie informatyczne* (realizacja: 2012-2015) – jako przewodniczący komitetu sterującego.
- NCBR nr DOBR/0015/R/ID1/2012/03, pt. *Zaawansowane technologie teleinformatyczne wspomagające projektowanie systemu ratowniczego na poziomach: gmina, powiat, województwo* (realizacja: 2012-2015) – kierownik projektu, członek

zespołu badawczego, wykonawca zadań. Warto zaznaczyć, że wyniki badań zostały opracowane w 167. sprawozdaniach, z czego w 57. Habilitant był autorem lub współautorem.

Warty podkreślenia jest fakt, że projekt ten został wyróżniony dyplomem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Warszawa, luty 2015) oraz, że przyznano mu brązowy medal na VIII Międzynarodowej Warszawskiej Wystawie Wynalazków (Warszawa 14-16.10.2014).

- NCBR nr DORB/0077/R/ID3/2013/03, pt. *Metodyka oceny ryzyka na potrzeby systemu zarządzania kryzysowego RP* (realizacja: 2013-2015) – członek komitetu sterującego.
- NCBR nr DOB-BI07/08/01/2015, pt. *Opracowanie innowacyjnego systemu zarządzania bezpieczeństwem obiektów zabytkowych w zurbanizowanych centrach miast* (realizacja: 2015-2018). Wyniki badań zostały przedstawione w 40. sprawozdaniach, z czego w 12. Habilitant był współautorem i oceniającym.
- NCBR nr DOB-BIO9/26/04/2018 2018-2021/SIMPRO Sp. z o.o. pt. *Sterowanie autonomicznym dronem za pomocą gogli (monokularu)*. W wyniku prowadzonych prac w ramach projektu zostało opracowanych 20 sprawozdań z prac badawczych, w których Habilitant był autorem, oceniającym i zatwierdzającym.
- NCBR nr DOB-BI09/16/01/2018 2018-2022/ CNBOP-PIB pt. *Symulator szkoleniowy w zakresie wykorzystania technicznych systemów przeciwpożarowych wspierających ewakuację ludzi z obiektów budowlanych* (projekt w realizacji). Habilitant jest kierownikiem projektu, w 2021 roku zostało opracowanych 50 sprawozdań z prac badawczych, do których powstały projekty wykonawcze, założenia techniczne, scenariusze wykorzystania w działalności dydaktycznej dla studentów bezpieczeństwa pożarowego, doskonalenia zawodowego ratowników, prewentyistów oraz specjalistów i rzeczoznawców ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych.

Pan dr Jacek Zboina był również dwa razy ekspertem w ramach zespołu badawczego w międzynarodowych projektach badawczych, a mianowicie: *The 7th Framework Programme of the European Commission, pt. DRIVER+, the Next Stage of Innovation in Crisis Management for European Resilience* (2014;2017-2018) oraz w projekcie finansowanym ze środków Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Unii Europejskiej i Ministerstwa Edukacji i Nauki Rzeczypospolitej Polskiej pt. *Protection system for large gatherings of People in Religious Site* (nr grantu – 101034230; realizacja: w trakcie realizacji, rozpoczęcie 2021).

Sześciokrotnie otrzymał zadania jako członek zespołu, kierownik lub współkierownik w zleconych pracach badawczych.

Habilitant opracował samodzielnie, a także wspólnie z pracownikami CNBOP-PIB i ekspertami zewnętrznymi szczegółowe programy szkoleń obejmujące zagadnienia technologicznych aspektów wykorzystania technicznych zabezpieczeń. Ponadto uczestniczył w opracowaniu oraz wdrożeniu wielu przedsięwzięć szkoleniowych i edukacyjnych takich jak:

- tworzenie programów szkolenia i doskonalenia zawodowego, po wcześniejszym zbadaniu potrzeb rynkowych,
- opracowanie podręczników do szkoleń, a także ich ocenianie,
- ustalanie szkoleń w cyklu rocznym, weryfikacja ich zawartości merytorycznych.

Habilitant opracował również 8. programów szkoleń CNBOP-PIB dla rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych (2016 rok).

Habilitant kierował powstałym w 2012 roku przedsięwzięciem „Partnerstwo dla edukacji o bezpieczeństwie”. Jego działalność obejmowała: tworzenie i wdrażanie założeń metodologicznych, organizacyjnych, a także działalność szkoleniową, która realizowana była wspólnie z partnerami zewnętrznymi. Przedsięwzięcie to zostało objęte patronatem Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

W oparciu o tę inicjatywę powstały różne potrzebne oferty szkoleniowe w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przeciwpożarowej i zarządzania kryzysowego. Od 2012 roku do chwili obecnej, w zależności od potrzeb, realizowanych jest od 8. do 54. edycji różnych szkoleń obejmujących zagadnienia dot. bezpieczeństwa pożarowego, w ramach których przeszkolono corocznie od 439. do 1467. uczestników. Aktualnie wdrożono również możliwość szkolenia na odległość.

Habilitant uczestniczył w 70. przedsięwzięciach naukowych (z czego 8. miało charakter międzynarodowy), tj. konferencje, seminaria, warsztaty naukowe. Ponad 50. razy prezentował wyniki swoich badań, wielokrotnie był również członkiem komitetu naukowego i organizacyjnego, jak również przewodniczył ich pracom.

V. Ocena w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

Habilitant prowadził wykłady na uczelniach wyższych dla studentów, a także uczestniczył w blisko 40. prelekcjach, w ramach których uczestniczył w dyskusjach jako panelista, moderator sesji oraz prowadzący.

Sprawował również dwukrotnie funkcje promotora pomocniczego.

Odbył dwa krajowe staże naukowe w: Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich oraz w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach na Wydziale Prawa, Administracji i Zarządzania.

Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora był Redaktorem Działu Certyfikacja, Aprobaty i Rekomendacje kwartalnika naukowego CNBOP-PIB Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, a także członkiem Redakcji czasopisma branżowego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Pożarnictwa – Ochrona Przeciwpożarowa, Technicznego Polskiego Komitetu Normalizacyjnego nr 264 ds. Systemów Sygnalizacji Pożarowej, Rady ds. Certyfikacji Centrum Naukowo-Techniczne Kolejnictwa, Polskiej Grupy Jednostek Certyfikujących, sekcji Jednostek Certyfikującej dla budownictwa, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Pożarnictwa. Z kolei po uzyskaniu stopnia doktora naukowego był również zastępcą redaktora naczelnego Safety & Fire Technology, członkiem Rady Naukowej czasopisma branżowego Polskiej Izby Systemów Alarmowych Security & Alarm Systems, Rady Naukowej Zeszytów Studenckich Pro Publico Bono, Grupy roboczej ds. Przemysłu Nafotwego i Gazowego, Polskiego Klastra Badań i Rozwoju Internetu Rzeczy – Intubator Starter, Klubu wiedzy Harvard Business Review Polska Club. Brał również udział w pracach Rady Naukowej CNBOP-PIB kadencji 2012-2016 oraz 2017-2022.

Opiniował 7. artykułów naukowych jako redaktor działu tematycznego, recenzował 24. artykuły naukowe, 2. monografie naukowe, 5. recenzji standardu CNBOP-PIB, wykonał 1. opracowanie na zlecenie KG PSP i MSWiA oraz 1. recenzję monografii. Uczestniczył pięciokrotnie w zespołach badawczych realizując zadania na zlecenie Komendy Głównej PSP.

Był wielokrotnie wyróżniany za działalność naukową, a także odznaczony medalami i odznakami.

Habilitant podjął również współpracę z sektorem gospodarczym m.in. w zakresie prac nad opracowaniem i wdrożeniem pierwszym w Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikacji rynkowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz nad opracowaniem i wdrożeniem systemu Kaset Straży Pożarnej.

Opracował również 7. opracowań wykonanych na zamówienie instytucji publicznych. Uczestniczył w 26. szkoleniach w zakresie bezpieczeństwa pożarowego.

Cytowalność dorobku Autora przedstawia się następująco:

- Index Hirscha wg Google Scholar – 6,
- Index Hirscha wg Web of Science – 1,
- Cytowalność z autocytowaniami wg Publish or Perish -132,
- Cytowalność bez autocytowań wg Publish or Perish -121,
- Impact Factor obliczony wg przedstawionych do oceny artykułów wynosi – 6,754.

Habilitant, jako pracownik naukowy w CNBOP-PIB, realizuje również zadania w obszarze naukowym. Uwaga jego koncentruje się na poszukiwaniu naukowych rozwiązań

problemów pojawiających się w praktyce obejmującej zagadnienia związane z bezpieczeństwem pożarowym. Następstwem powyższego jest implementacja osiągnięć naukowych w praktyce oraz upowszechnianie osiągnięć naukowych m.in. poprzez publikacje naukowe oraz popularyzację wyników badań. Z podejmowanych tego typu działań przez Pana Doktora, na uznanie zasługuje fakt, iż wskazywane są kolejne obszary wymagające doskonalenia, a tym samym zbadania, co z kolei prowadzi do inicjacji realizowania nowych projektów badawczo-rozwojowych. W efekcie końcowym proces ten wpływa pozytywnie na doskonalenie procesów zachodzących w obszarze bezpieczeństwa przeciwpożarowego, a tym samym zwiększane jest bezpieczeństwo zarówno ratowników, jak i ratowanych.

VI. Ocena całościowa dorobku Kandydata

Działalność zawodowa Pana Doktora Jacka Zboiny dała mu możliwość poznania systemu bezpieczeństwa pożarowego od strony praktycznej, dzięki czemu możliwe było dostrzeżenie niedoskonałości jego elementów. Powyższe stało się inspiracją do podejmowania dalszych działań przez Habilitanta pod postacią różnych istotnych przedsięwzięć badawczych, podczas których możliwa była diagnoza pojawiających się problemów i potrzeb w odniesieniu do ochrony przeciwpożarowej.

Habilitant dzięki pracy zawodowej związanej z realizacją obszarów badawczych i certyfikacji miał również możliwość dostępu do unikalnego źródła wiedzy, co spowodowało podjęcie szeregu aktywności mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa ratowników i ratowanych, obiektów budowlanych i terenów.

Wielokrotnie podejmował współpracę z pracownikami naukowymi z jednostek naukowych, którzy legitymowali się wiedzą i doświadczeniem z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa. Zajmowane stanowiska służbowe umożliwiały Panu Doktorowi wspieranie rozwoju naukowego swoich współpracowników i partnerów zewnętrznych.

W wyniku podejmowanych ww. działań możliwe było łączenie teorii z praktyką bezpieczeństwa pożarowego.

VII. Wniosek końcowy

Na podstawie przeprowadzonych analiz i opinii stwierdzam, że przedstawione do recenzji dzieło w myśl art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki pt. *Bezpieczeństwo pożarowe – rozważania na gruncie nauki i praktyki*, a także dorobek w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych, dydaktycznych i popularyzatorskich oraz dotyczących współpracy międzynarodowej w myśl *Rozporządzenia Ministra i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września*

2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, Pan dr Jacek Zboina, spełnia wymagania określone przepisami prawa.

W związku z powyższym, wnioskuję o przeprowadzenie procedury mającej na celu nadanie Panu dr. Jackowi Zboinie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Barbara
Kuzmańczyk